מהדורה למורה – מפתח תשובות

מטרות הדף:

- לזהות מאפיינים של מידע כוזב ודרכי התגוננות מפניו
- להבין מדוע דמוקרטיה תלויה במידע מהימן ובשיח מכבד
- לתרגל שמות פעולה ומשקליהם בהקשר אזרחי

גרסת חנ"מ – פחות פריטים, עד 3 אפשרויות בחירה, בנק מילים, גופן מוגדל ושורות כתיבה רחבות. מומלץ להקריא את ההוראות בקול ולעבוד חלק אחר חלק, בלי הגבלת זמן.

חלק א' – הבנת הנקרא

- 1. א – ידיעה על יצורים על הירח
- 2. ב – שהיא הייתה בדיה

חלק ב' – נכון או לא נכון

- 1. נכון – הטקסט מציין שרגש חזק גורם לשיתוף מהיר בלי חשיבה
- 2. לא נכון – שיח מכבד פירושו להתמודד עם הטיעון עצמו

חלק ג' – השלמת מילים - לשון ואוצר מילים

- 1. בדיקה
- 2. שיתוף

חלק ד' – התאמת מושגים

- 1 – ג (סיפור שהומצא ואינו אמת)
- 2 – ד (שאפשר לסמוך עליו)
- 3 – א (לקלקל, להפריע לפעולה תקינה)
- 4 – ב (לדבר רע על אדם כדי לפגוע בשמו)

חלק ה' – שאלות פתוחות קצרות

- 1. לנצח פירושו להשתיק את הצד השני; ויכוח טוב גורם לשני הצדדים להבין יותר טוב

חלק ו' – כתיבת טיעון

- 1. פתיחה ברורה המציגה עמדה, שימוש במילת טיעון כמו 'לטענתי' או 'ראשית', חיבור לנושא הדמוקרטיה

כרטיס יציאה – מה לחפש

- עוצרים, בודקים, מחליטים
- תקיפת רעיון = בחינת הטיעון; תקיפת אדם = השמצה אישית
- תשובה המקשרת בין מידע נכון להחלטה חופשית ומושכלת של אזרחים

טיפים להפעלה:

- אפשר לפתוח בשאלת הכיתה על סרטון קצר ולקשר אותה ישירות לשאלת ההצבעה
- כדאי להדגים תרגיל 'עוצרים-בודקים-מחליטים' על כותרת מומצאת לפני העבודה העצמאית
- בחלק הלשון מומלץ לכתוב על הלוח כמה שמות פעולה נוספים מהנושא כדי לחזק את ההכללה

דף תרגול: בין עובדה לבדיה – מידע כוזב ושיח מכבד

דף התלמיד/ה חנ"מ

שם: _____ כיתה: _____ תאריך: _____

המאמר עוסק בחשיבה ביקורתית ובזיהוי מידע כוזב, ומסביר מדוע שיח מכבד ובדיקת עובדות הם תנאי הכרחי לדמוקרטיה בריאה.

בנק מילים: שיתוף | בדיקה

1 חלק א' – הבנת הנקרא

הקיפו את התשובה הנכונה.

1. מה פורסם בעיתון בניו יורק ב-1835?

(א) ידיעה על יצורים על הירח (ב) ידיעה על יבשת חדשה (ג) ידיעה על מלחמה

2. מה התברר בסוף לגבי הידיעה על הירח?

(א) שהיא אמת מדעית (ב) שהיא הייתה בדיה (ג) שהאסטרונום זכה בפרס

2 חלק ב' – נכון או לא נכון

סמנו ✔ נכון או ✘ לא נכון.

#	משפט	✔ נכון	✘ לא נכון
1	מידע כוזב מנסה לעורר רגש חזק כדי שנשתף אותו מהר	☐	☐
2	שיח מכבד פירושו לתקוף את האדם שאמר את הדברים	☐	☐

3 חלק ג' – השלמת מילים - לשון ואוצר מילים

השלימו את המילה החסרה.

1. שם הפעולה מהפועל "לבדוק" הוא _____

2. שם הפעולה מהפועל "לשתף" הוא _____

4 חלק ד' – התאמת מושגים

התאימו: כתבו ליד כל מספר את האות המתאימה מהעמודה השמאלית.

1. בדיה	___	**א.** לקלקל, להפריע לפעולה תקינה
2. מהימן	___	**ב.** לדבר רע על אדם כדי לפגוע בשמו
3. לשבש	___	**ג.** סיפור שהומצא ואינו אמת
4. להשמיץ	___	**ד.** שאפשר לסמוך עליו

5 חלק ה' – שאלות פתוחות קצרות

ענו בקצרה.

1. מה ההבדל בין "לנצח בוויכוח" לבין "ויכוח טוב" לפי הטקסט?

6 חלק ו' – כתיבת טיעון

כתבו תשובה מלאה במשפטים שלמים.

1. כתבו פתיחה לפסקת טיעון בנושא "חשיבה ביקורתית היא חובה אזרחית" הכוללת טענה מרכזית ונימוק אחד

כרטיס יציאה

מהם שלושת הצעדים להתגוננות מפני מידע כוזב?

מה ההבדל בין לתקוף רעיון לבין לתקוף אדם?

איך הרגשתי בשיעור? ☹ 😐 🙂 😀